

گەنجى دواى يەگرتنەوہ

کارمەند بەکر

karmand83atv@yahoo.com

ھەموومان كۆكىن لە سەر ئەوہى كە گەنج داينەمۇى گۆپان و داھىئانەكانن لە كۆمەلگادا و دەبىت پىشكەوتن و ئالوگۆرەكان لە سەر دەستى ئەوان بىت و ئەوان پىشەنگى پىش كەوتنەكانن ، بەلام ئەوہ كە گرنگە تا چەند كارى پىكراوہ و چەندىش پشت گوى خراوہ ، ئەوہى ھەوالى مژدە بەخش بىت لە سالى نويدا پىككەوتنى يەكىتى و پارتى يەو نەمانى دوو ئىدارى يە لە كوردستان ،ئالپرەوہ دەكرىت قسە لەسەر گەنج بكرىت دەبىت چۆن لەو قەيران و كىشانە خۆيان دەرياز كەن كە تيايدا بوونە قوربانى شەرەكانى تەبكى ھەمەدناغا و كلاًو قاسم و ئەو دواى كىشەكان ھەر لە پەيداىونى گەنجى يەكىتى و پارتى و شىوعى و ئىسلامى يەوہ تا دەگاتە دامەزراندن بە تەزكىيە كە دەبوايە پشگىرى لايەنىكى بەشەرھاتوت پى بوايە بۆ ئەوہى كە لە شوينىك دابمەزىي .

لپرەوہ كە باس لە يەگرتنەوہى ئىدارەكان دەكرىت و شەپى ناوخۆ بە نەگريس تەماشە دەكرىت پىويستە گەنج جارپكى تر خۆى بناسىتەوہ و بە خۇدا چوئەوہ يەكەش بكات لە بەرامبەر مافەكانى كە چەندىن سالە بۆى دەستەبەر نەكراوہ و لە بەرامبەر ئەو نەركانەشى كە جى بەجىي كردوون ، ئەگەر گەنج بەو مانايە تەماشە بكەين كە لە سەرەتا گوتمان پىشەنگ و داينەمۇى گۆپانكارىەكانن ئەوا دەكرىت بلىين جارپكى كە نە گەنج دەبىتەوہ قوربانى مەملانىيەكى نا شەرعى واو نە دەشخرىتە پەراويزەوہ چونكە دەكرىت بلىين زۆربەى ئەو كەسانەى كە ھەلگىرى چەك بوون و ببونە سوپا و لىواى تايبەت گەنج بوون ، گەنجىك كە بىكارى و نەبوونى و پەيوەندى خۆين و خزمایەتى و نەبوونى بەرنامەيەك جگە لە مەبدەئىش كردبوئە چەكدار ، چەكدارىك كە من و ئەوى تيا بكوژرىت كە ھەموومان لە يەك نەتەوہين و پىشترىش دەست لە ناو دەست بووین بۆ بەرنگاربونەوہى دوژمىكى وەك بەعس .

پىداچونەوہى گەنج دەبىت لەو خالەوہ بىت كە مافى چى ھەيە حكومەت بۆى جىبەجى كات و لە بەرامبەرىشدا چ ئەركىكى لە سەرە كە جىبەجىي كات ، منى گەنج كاتىك خويندن تەواو دەكەم دەبىت حكومەت كارم بۆ پەيدا بكات بەو مانايەى نابىت كارى ئەو بۆ ئەوہى كە دام بەمەزىنىت گەپان بىت بۆ ئەوہى كە باگراوندنى فىكرىم چى يە و ھەلگىرى كام پىناسى حزبى سىياسىم چونكە گرنگ لە وە داىە كە خيانەت لە نىشتىمان و ولاتەكەم نەكەم ،كەواتە دەبىت رۆبەرۆى تەزكىيە و واستە و واستەكارى بىتەوہ و شەپى مۆچەيەك بكات كە دامەزرا پىي بژى نەك مۆچەيەك كە لە پىنجى مانگەوہ لە سەرى قەرزار بىت، لە لايەكى دىكەوہ ئەگەر چى نەبوونى خانوو و كرىچىتى شتىكى وارىدە كە لە ھەر وولاتىك دا ھەبىت بەلام بەو شىوہىە نا كە كوردستانى ئىمەى پىدا تىپەر دەبىت و زۆربەى زۆرمان بە دەست نەبوونى شوينى نىشتەجىبوون و سوتەمەنى و ئاو و كارەباوہ دەنالينين چونكە لە خىزانىكدا كە خۆى بەدەست كىشەى نىشتەجىبوونەوہ دەنالينىت بىگومان باسكردنى خىزان پىكەئىنان لە لايەن كۆرەكەيەوہ بقیە لە كاتىكدا دەبىت حكومەت چارەسەرى ئەو بقیەى كرديت نەك باوك و داىك ئەو بقیە بەكار بىنىت .

عادات و تەقاليد و كلتور يەكىن لەو كىشانەى كە ئەو كەسانەى دەيانەوئىت گۆپانكارى ھەبىت پىوہى دەنالينين بۆيە دەبىت گەنج ئەم گۆپانكارىە بكات و بەو رىساو كلتورە رازى نەبىت كە ھەيە چونكە بۆ ئەوہى كە ئەو كەسەى خۆشى دەوئىت و دەيەوئىت بىتە ھاوسەرى

ژیانی ده بیټ خیزان و تایه فیهی ههردوولا رازی بین و لیرو هوش ده بیته هاوسه رگیری نیوان دوو خیزان نهک نیوان دوو که س ، نهگه چی تاوهکو نیستا نهک کلتور و عاده ته وروژینراوه به لام هه موو دو عاو نوشته کانمان بۆ نه مانی دوو ئیداره ی بوو ه .

یهکیک له هه ره کیشهکانی گهنج که تیئی کهوتوو به بی ئهوه په ی پئی بردبی دابهش بوونی بووه به سه ر لایه نه سیاسیهکاندا و له هه مان کاتیشدا ناوچه ی بهو مانایه ی که گهنجی پارته ی و یهکیته ی و گهرمیانی و ههولیری پهیدا بووه و ئالۆزیهکی بۆ دروست کردوو که نهیهیشتوه گهنج وهک نهو توپژه ده رکهوی که ده بیته هه بیته و داینه مۆ بیته ، چونکه نه وهنده ی خوئی سه رقالی سیاسه تییک کردوو که شوناسی خوئی لیته یک داوه ، نه وهنده کاری بۆ نهوه نه کردوو که وهک توپژیکی کاریگه ر ده رکهویته له کاتیکیدا هه موو که سییک نازاده که سیاسه ت بکات و هه لگری کام نایدیا بیته .

له دوا ی یه کگرتنه وهو پیکیهینانی حکومه تی نوئی ده بیته نه وهی نویش چاودیروره خنهگری ده سه لات بیته و بیته ره قیبه یکه به سه ریه وه که چیتر گه نده لی و پۆخله واتهکانی ده سه لات قبول نهکات و نه می گهنج بیته هوی کاریگه ریهکانی سه ر حکومه ت و نهوی ده سه لات نه توانی که نه می گهنج بکاته داردهستی خوئی و نه مهش نهگه ر چی کاری بۆ کراوه و دروست بوئی گروپهکانی ناو زانکو و هاتنه سه رشه قامی قوتابیانی به شه ناوخوییهکان ههنگاون بۆ نه م بوونه چاودیر و قبول نه کردنه ی ده سه لات له لادانی به لام نه م توپره بوونه ی گهنج هیشتا کامل نه بووه و نه بوته نهو هیزه ی که ده سه لات لیی بترسی چونکه نهیتوانیوه وا خوئی ریک بجات که بیته توپژیکی کاریگه ر و له بهرامبه ریشدا ده سه لاتی دوا ی راپه رین بهو ناراسته یه کاری کردوو که هیچ توپژ و گروپ و کۆمه له یه که درنه کهوی که راست و چه وتهکان به شیوازیک بوروژینیت که مایه ی ناره زایه تی جه ماوه ر بیته و هوشیاریهکی وا پهیدا نهکات که کوچه و شه قامهکان بگریته وه و مایه ی هه ره شه بیته بۆ سه ر ده سه لات که واته ده بیته گهنج بۆ له مه ودا نه مه بکات واته گهنج ده بیته مروقی سه رشه قامهکان و بیدهنگ نه بیته وهک نهو رازی بوونه ی که تیئی کهوتوو چونکه ره خنه نهگرتن و قسه نه کردن له سه ر بابه ته گرنک و هه ستیارهکان و گوئی پینه دانی ده سه لات و نهگه رانه وهی بۆ رای جه ماوه ر سه خته بهو مانایه ی که وهک کهنعان مهکیه ده لیت ((سه دام دیکتاتور نه بوو ، به لام بیدهنگی جه ماوه ر کردی به دیکتاتور)) لیروه ناتوانین که به موته قی بلین حوکمی دیکتاتوری له کوردستان هه بووه به لام شه ری ناوخوش به ره می یه کتر قبول نه کردن و تاکره وی ده سه لات بوو ، هه بوونی دیموکراسیهکی گشتی بوو نهک قول بوونه وهی بۆ نیو کایهکانی هه موو کۆمه لگا بویه ده بیته گهنج نه مه بکات و بیته پیشه روی نهو گوپرانکاریانه ی که ده بیته له نیو کۆمه لگای نیمه بکریته .

نهگه ر نیمه هه موو ناره زایه تی و گله یه کانمان له نیو خو ماندا بخۆینه وه و له بهرامبه ر هه ر کاریکی حکومه ت رازی بوون هه لبرژیرین که واته چۆن باس له گوپرانکاریهکان بکهین و له کام ده رگاوه له ئاینده مان بدهین که ده کری ناوی لیبنین پاکردن له کیشهکان و هه لبرژاردنی ریکایهکی هات و نه هات که سه بهینییهکی نادیاره ، نهگه ر بگه رپینه وه بۆ چه ند سالیکی رابردوو لامان ئاشکرایه که چۆن گهنجهکانمان ببونه ریبواری شاخ و بهر دهستی قاچاچی کوردو فارس و تورکه وه و له کوردستان رایان ده کرد و وشه ی ناشیرینی جه ندرمه و پازدار و زیندانهکانی یۆنان و تورکیایان پئی قبولتر بوو لهو بارودوخه ی له کوردستان هه بوو که تیایدا ببونه قوربانی له کاتیکی دا که خو پزگارکردن بوو له ده سه لاتی کوردی چونکه هیچ بهرنامه و پلانیکی نه بوو بۆ گهنج و بیکاری و نه بوونی و وازهینانی له خویندن و برسیته ی وایی لیکرد که ولاتیکی دی هه لبرژیری نهگه ر چی به هاوالاتی پله دوو قبولی بکات و له سه ر شه قام و کهلاوهکانیشی دا بعه وی و سوکایه تیشی پیبکری ، که ده توانین به کۆچی لاری کورد و جیهیشتنی ولاته که ی به نه نفالی ده سه لات بۆ راوانی لاوانی دابننن و له هه من کاتیشدا بی ده سه لاتی گهنج له ئاست دوو حزبی به شه ره اتوو له بهر نه وهی به ناراسته یه کاریان ده کرد که موچه و ژیانته مسوگه ر ده بیته به لام به مه رچیک بیته چه کداری لایه نیک و دوزمنی لایه نیک یان ده بیته بیته گهنجیکی بیژراوی نیو خیزان و کۆمه لگا چونکه تو کار ناکهیت و بزوی پهیدا ناکه ی که نه مهش له بی بهرنامه ی ده سه لات بوو نهک ته مه لی گهنج له بهر نه وهی که تو بی هیوا ده بیته به دوا ی چاره سه ردا ده گه رپی به هه ر شیواز و هویه ک بیته و نهگه ر نه مهشت پینه کرایان خو ئینتیحار کردن ده بیته یان په نا بردنه بهر ماده بیهوکه رهکان یان پاکردنه لهو واقعه ی که تییکه وتوو بویه هه ر له وکاتانه شدا نه حزابی ئیسلامی په ره ی سه ند بهو جوړه ی که فرۆید ده لیت ((له وکاته ی مروقه بی ئومید ده بیته په نا ده باته وه بۆ خوا)) نه مه بهو مانایه نا که نیمه کۆمه لگایهکی ئاینی نه بووین به لام هه لیک بوو بۆ سه ر هه لدانی چه ندرین نه حزابی سیاسی ئیسلامی .

من پیم وایه ده بیته گهنج هه میشه له لایه ن حکومه ت و کۆمه لگاوه به سه ره رۆ ناو بریت و بیزار که ری ده سه لات بیته به لام بهو شیوه ئالۆزی و نالهباریه نا که بی بهرنامه ی و شیواوی پیوه دیار بیته ، به وهی که له بهرامبه ر مافهکانی بیدهنگ نه بیته و نهوی بهرپرس و نه می کوری مه سنول چۆن ده ژنی و پیداو یسته یهکانی بۆ ده سه ته بهر ده بیته نه می تاکی کۆمه لگاش ده بیته حکومه ت کاریکی وای کرد بیته و خاوه نی بهرنامه و پلانیکی بیته که به ئاسانی هه موو هاوالاتیهک پیداو یسته یهکانی به ده ست بیته .

پیکخواهکانی لاوان و گه نجان یه کیکن له و ریگا و فاکته رانهی که گه نچ ده توانی خوی تیدا بدوزیته وه و کار بکات بۆ ئه و مافانهی که به دهستی نه هیان و تیکۆشانی دهویت و رایه له یه که له نیوان حکومهت و لاودا له بهر نه وهی که پیکخواوی پیشهین و فشار بهری سهر دهسه لاتن بۆ گه یشتنی ئه و داوا و مه به ستانهی که نه و توپزهی کۆمه لگا خه باتی بۆ دهکات ، به لام له کوردستان کارهکانی پیکخواهکان به قوتابیان و لاوان و نافرەتان و ژنانه وه دهکری بلین که نه وهندهی سهرقالی کاری سیاسی بوون و کارهکانی حزبیان پاپه پاندوه نیو هینده کاریان بۆ نه وه نه بووه که گه نچ کۆکه نه وه و فشار بهری سهر دهسه لات بن و به هه موو نه و پیکخواوانه ی که خویان به پیشه ی دهزانن دهسکه وتیکی وایان نیه بۆ نه و توپزه ی کاری بۆ دهکن جیی بیته وه له میژوویندا له بهر نه وهی که موچه کانیان به دهست حزبه وه بووه و حزبیان چۆن ویستبیتی ناوها پیش خوی داوان و یه کی که له گرتن خاله کانیش نه وهیه که نه م پیکخواوانه حزبیکی سیاسی بهرنامه دارپژهری دروست بوینان بووه و له گه ل دوو ئیداره ی کوردستان نه مانیش دابهش بوون و نه وهی که دابهشیش نه بووه زۆرتین ریگری کراوه له بهر ده م کارهکانی نه گه ر بهرنامه یه کی هه بووی ، که واته پیکخواه کانیش پیوستیان به به خۆدا چونه وهیه و ده بیته زۆرتین کاریان له م قوناغه دا بۆ خۆپزگار کردن بیته له ژیر چنگی حزب و چیت نه بنه گروپیکی حزبی و نه گه ر مافیکی خویان بیته که موچه له حکومهت وهریگرن به لام ده بیته پروژه وه بهرنامه شیان هه بیته بۆ درپژهدان به کارو خۆ دهرباز کردنیان له دیسپلینی حزبی .

نه وهی که پیوسته بگوتریته هوشیار بونه وهی گه نچه له ناستی ئه و مافانهی که ده بیته بۆی دهسته بهر بکریته و تیگه یشتنه وهی بیته له و تیگه یشتانه ی که تیگه یشتوه ، چونکه کۆمه لیك وشه مان وهرگرتوه و فییری بوین که له بنه پرتدا وانی یه و به هه له گه یه نراوته ئیمه له وان هه نمونه ی کوردستان و وهرگرتنی نه زمونه که ی بۆ پوژه لاتنی ناوه پراست و نه وهی که له نیو واقعه که نه ژیا بیته پیی وایه کوردستان زۆر له ولاتیکی وه ک سوید پیشکه وتوو تره دنا بۆ نه زمونه که ی له پوژه لاتنی ناوه پراستدا تاکه یان دیموکراسی بوونی کۆمه لگای کوردی له کاتی که دا و باس ده کریته له بهر نه وهی چه ندین حزب نالاکانیان به سهر باره گا کانیان وه ده شه کیته وه ئیتر نه مه دیموکراسیه ته و فره دهنگی و فره پهنگی یه و قبول کردنی جیاوازیه کانه .